



Národní monitorovací  
středisko pro drogy  
a závislosti



# Užívání drog ve věznicích

Mgr. Kateřina Grohmannová

RVPPK, 25. 2. 2016



# > **Obsah prezentace**

- > Údaje o trestné činnosti vězněných v souvislosti drogami
- > Údaje z vyšetření/ošetření praktickými lékaři ve věznicích
- > Výsledky toxikologických testů
- > Údaje o záchytech drog ve věznicích
- > Údaje o osobách zařazených do adiktologických programů
  - > Programy realizované VSČR
  - > Programy realizované NNO
- > Dotazníková studie mezi odsouzenými



# ➤ Trestná činnost v souvislosti s drogami (2014)

- 2.303 osob vězněných za trestnou činnost související s návykovými látkami
- 1.670 osob vězněných pro primární drogovou trestnou činnost
- Oproti předchozímu roku nárůst
  - o 14 % u primární DTČ (1.465 osob v r. 2013), trestný čin nedovolené výroby a jiného nakládání s OPL
  - o 25 % u trestných činů souvisejících přímo s intoxikací návykovou látkou





# Počet osob vězněných za primární drogové TČ a vybrané TČ v souvislosti s užíváním návykových látek k 31. 12. daného roku

Rok	§ 283	§ 284	§ 286	§ 287	§ 274	§ 360	Celkem
2007	1 314	101	144	69	299	95	2 022
2008	1 257	127	185	93	554	158	2 374
2009	3 073	323	365	138	1 595	106	5 600
2010	1 696	143	145	32	936	27	2 979
2011	1 929	126	155	26	1 077	27	3 340
2012	1 399	120	112	14	883	33	2 561
2013	1 281	98	78	8	480	27	1 972
2014	1 470	118	76	6	615	18	2 303

§ 283 – nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL a jedy

§ 284 – přechovávání OPL a jedů pro vlastní potřebu

§ 285 – nedovolené pěstování rostlin a hub obsahujících OPL pro vlastní potřebu,

§ 286 – výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě OPL a jedu

§ 287 – podněcování, šíření či svádění ke zneužívání návykové látky

§ 274 – ohrožení pod vlivem návykové látky

§ 360 – opilství



# > Údaje od praktických lékařů (2014)

- > Provedeno celkem 374.186 vyšetření či ošetření vězněných osob
- > 11.022 osob s užíváním návykových látek v anamnéze (8.468 osob v r. 2013, 11.463 v r. 2012)
- > Nejsou jasná kritéria pro posouzení a záznam v anamnéze



# > Výsledky toxikologických testů (2014)

- > Testováno celkem 30.394 vězněných osob (32 640 v r. 2013)
  - > na alkohol 8.583 osob
  - > na nelegální návykové látky 21.811 osob
- > Z 19.667 osob **zařazených do VV/VTOS** pozitivní výsledek
  - > na nealkoholové drogy zjištěn u 457 (4,1 %) - nejčastěji pervitin (54 % pozitivních) a konopné látky (26 %); užití více drog 7 %
  - > na alkohol u 32 osob (0,4 %)
- > Z 10.727 osob **nastupujících do vězení** pozitivní výsledek
  - > 52 % osob některá z testovaných nelegálních návykových látek-nejčastěji konopné látky (34 % pozitivních) nebo pervitin (32 %)
  - > 24 % více látek současně



# > **Záchyty drog ve vězení (2014)**

- > 58 záchytů NL (celkem 1 021,7 g)
  - > pervitin (29 případů v celkovém množství 19,6 g)
  - > konopné látky (27 případů, 81,3 g)
- > 11 záchytů léků s obsahem NL (39,9 g a 436 tablet)
  - > klonazepam a tramadol
- > Kontrola korespondence (18 případů) a kontrole vězněných osob (36 případů)
- > Nálezy alkoholu (přinesený/vyrobený) případně injekčního materiálu nejsou standardně vykazovány
- > 455 861 prohlídek, ve 34 případech nález, v 68 případech označení místa



# ➤ **Dotazníková studie (2010, 2012, 2014)**

- Cílem studie je mapovat zkušenosti osob ve VTOS s užíváním drog a hraním hazardních her
- Spolupráce NMS, VSČR a agentury ppm factum research
- Realizováno od roku 2010, dvouletý interval
- Reprezentativní vzorek populace osob ve VTOS



# > Design studie

- > Průřezová dotazníková studie
- > Všechny věznice
- > Náhodný výběr
- > Dotazník cca 30 položek
- > Hromadná administrace dotazníků, samovyplňování
- > Asistence proškoleného administrátora – cca 15 administrátorů, pro každou věznici 1+2 náhradníci
- > Přítomnost zástupce dané věznice
- > Anonymita respondentů



# > Výběrový soubor 2014

- > Zastoupeny všechny věznice
- > K 22.10.2014 ve VTOS celkem 16 167 osob
- > Náhodný výběr 2100 respondentů
- > Terénní sběr dat 24. 10. 2014 – 7. 11. 2014
- > Předvedeno 1971 osob, dotazník vyplnilo (alespoň částečně) 1751 osob = 83% response
- > 90,9 % muži a 7,4 % ženy



# > Důvody neúčasti ve studii

- Přesun do jiné věznice, návrat do kmenové věznice
- VS nedoporučila účast ve výzkumu (vězeňský psychiatr, vězni se zvýšenou ostrahou)
- Zaměstnání mimo věznici
- Umístění na oddělení kázeňských trestů
- Ukončení výkonu trestu
- Zdravotní důvody
- Plánovaná návštěva
- Nárok na odpočinek



# > Co nás zajímá....?

- > Demografické charakteristiky
- > Léčba závislostí
- > Trestná činnost a pobyt ve vězení
- > Zkušenosti s drogami (LTP, LYP, LMP)
- > Zkušenosti s drogami před nástupem VTOS
- > Subjektivně vnímaná dostupnost drog ve vězení
- > Užití drogy ve vězení
- > Zkušenosti s injekční aplikací drog
- > Hraní hazardních her



# > LTP: Někdy v životě vyzkoušel(a)

	2010	2012	2014
Jakákoliv droga včetně alkoholu	82,0	77,5	71,4
Jakákoliv nelegální droga	52,2	49,8	52,3
Jakákoliv nelegální droga mimo konopné látky	44,5	41,7	47,4
Alkohol	72,6	65,0	62,0
Marihuana/hašiš	43,1	39,1	40,7
Extáze	22,5	18,9	22,1
Pervitin/amfetaminy	38,5	36,0	39,9
LSD	16,7	14,7	17,0
Lysohlávky	18,0	16,1	18,4
Heroin	15,1	13,2	14,3
Buprenorfin	9,2	6,9	8,7
Mefedron/NSD	-	2,2	6,8
Kokain	16,7	13,6	17,1
Toluen, ředidla, lepidla apod.	8,6	6,3	7,3
Tlumivé léky získané bez receptu	22,7	16,5	22,7
Jiné drogy	2,8	3,0	3,2
Anabolika	-	-	5,5



# > LTP změny 2012 a 2014

- Zkušenosti s jakoukoli nelegální drogou odpovídají zjištěním z roku 2010
- Nárůst zkušeností u všech sledovaných nelegálních drog, naopak u alkoholu pokles
- Největší nárůst tlumivé léky bez receptu (6% bodů) a mefedron/NSD (5% bodů)
- Nově zjišťovány zkušenosti s užíváním anabolik (6 %)



# > LYP: Užil(a) v posledním roce

	2010	2012	2014
Jakákoliv droga včetně alkoholu	34,7	34,3	32,3
Jakákoliv nelegální droga	22,0	21,1	22,6
Jakákoliv nelegální droga mimo konopné látky	18,0	17,1	20,2
Alkohol	25,2	24,6	21,9
Marihuana/hašiš	15,7	14,9	13,7
Extáze	4,7	4,1	5,1
Pervitin/amfetaminy	14,6	14,5	15,8
LSD	4,0	3,7	3,5
Lysohlávky	4,0	3,4	4,2
Heroin	3,9	5,1	4,5
Buprenorfin	2,8	2,7	3,6
Mefedron/NSD	-	0,7	2,1
Kokain	3,5	2,7	3,8
Toluen, ředidla, lepidla apod.	1,7	1,5	2,0
Tlumivé léky získané bez receptu	7,9	5,9	8,1
Jiné drogy	0,5	1,5	1,8
Anabolika	-	-	1,8



# > LYP změny 2012 a 2014

- > Zkušenosti s jakoukoli nelegální drogou v podstatě podobné výsledky
- > Rozdíly +/- se pohybují v rozmezí 3% bodů
- > Alkohol pokles (3% body), tlumivé léky bez receptu nárůst (2% body)



# > LMP: Užil(a) v posledním měsíci

	2010	2012	2014
Jakákoliv droga včetně alkoholu	11,7	12,7	13,0
Jakákoliv nelegální droga	8,5	8,9	9,5
Jakákoliv nelegální droga mimo konopné látky	6,7	6,6	8,6
Alkohol	6,4	7,4	9,4
Marihuana/hašiš	4,7	5,2	5,5
Extáze	1,2	1,5	3,5
Pervitin/amfetaminy	5,0	5,2	5,8
LSD	0,8	1,3	1,7
Lysohlávky	0,8	1,3	2,1
Heroin	1,9	2,1	2,6
Buprenorfin	0,8	1,2	1,6
Mefedron/NSD	-	0,5	1,4
Kokain	1,3	1,2	1,9
Toluen, ředidla, lepidla apod.	0,6	0,9	1,4
Tlumivé léky získané bez receptu	3,2	2,7	4,5
Jiné drogy	0,2	0,7	1,4
Anabolika	-	-	1,2



# > Užil(a) někdy ve vězení

	2010	2012	2014
Alkohol donesený do věznice		4,9	7,7
Alkohol vyrobený ve věznici	14,3	11,1	15,4
Marihuana/hašiš	14,5	10,9	13,0
Extáze	1,6	1,7	2,3
Pervitin/amfetaminy	12,5	10,3	15,6
LSD	1,3	1,3	2,3
Lysohlávky	1,3	1,0	1,7
Heroin	3,8	2,9	3,5
Buprenorfin	3,1	2,0	3,2
Mefedron/NSD		0,6	0,5
Kokain	1,6	1,4	2,2
Toluen, ředidla, lepidla apod	2,3	1,3	2,1
Tlumivé léky získané bez receptu	11,6	7,9	11,5
Jiné drogy	0,4	0,7	1,7
Anabolika	-	-	2,4



# > Injekční užívání drog

<b>Ukazatel</b>	<b>2010</b>	<b>2012</b>	<b>2014</b>
Injekční užití drogy někdy v životě	30,1	28,5	31,4
Injekční užití drogy 30 dní před nástupem	22,1	18,8	23,3
Injekční užití drogy během pobytu ve vězení	8,4	6,7	8,5
Sdílení injekčního materiálu někdy v životě	13,4	11,4	11,5
Sdílení injekčního materiálu někdy ve vězení	6,6	5,0	6,7
Opakované aktuální užití opiátů, pervitinu či kokainu	14,7	20,2	21,8
Problémové užívání drog*	26,1	25,9	30,4



# > Dostupnost NL ve vězení

## > Snadná dostupnost:

- > alkohol vyrobený ve věznici a léky na uklidnění, nespavost nebo na bolest získané bez - 20 % kteří se vyjádřili k dostupnosti
- > konopné látky a pervitin - 18 %

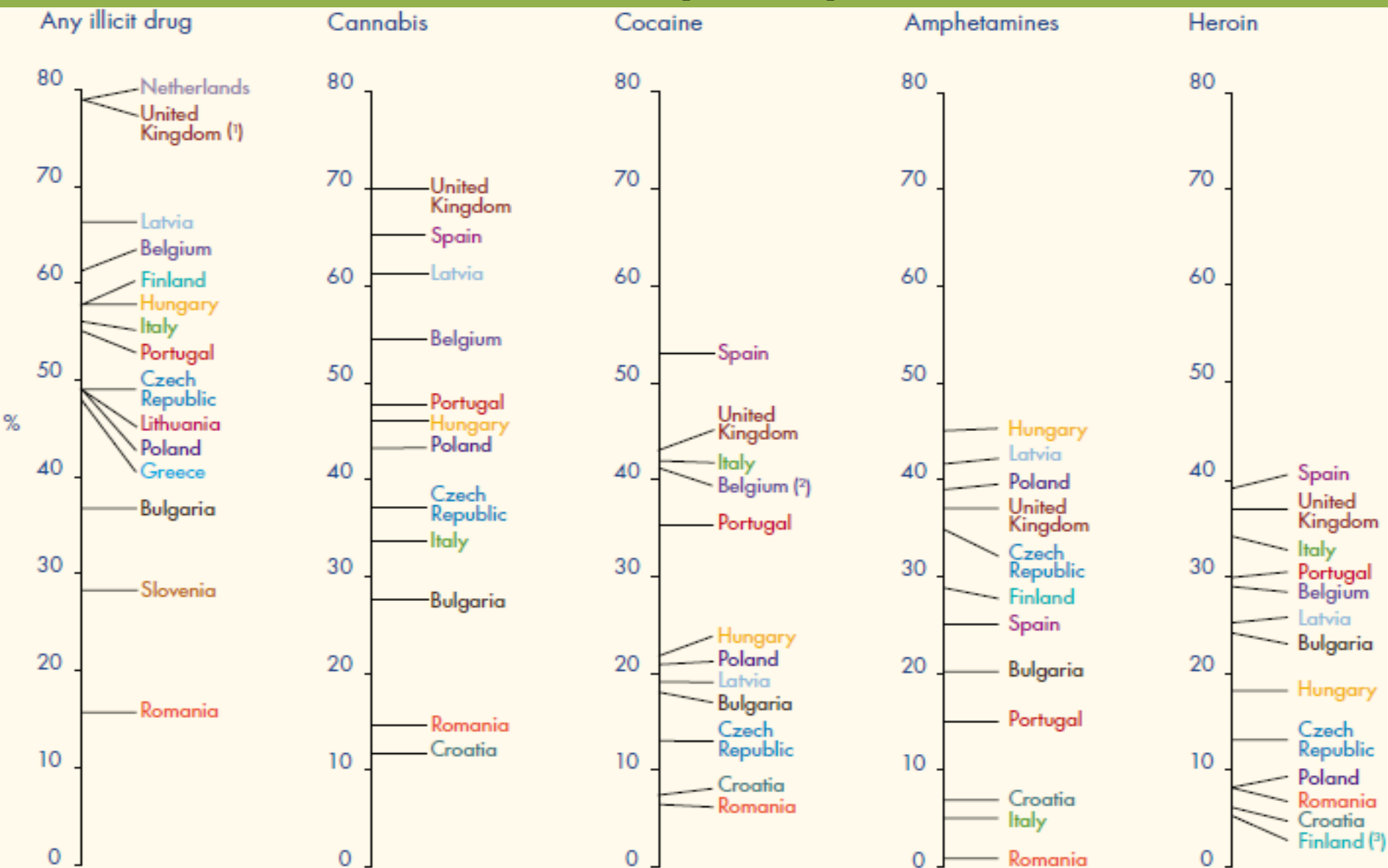
## > Obtížná dostupnost:

- > alkohol donesený do věznice – 15 %





# Celoživotní prevalence užívání drog ve vězení, EMCDDA (2012)





# > Dostupnost adiktologických služeb ve vězení

- > nejdostupnější testování na VHC, naopak nejméně dostupné kondomy a substituce

Služby ve vězení	Odpověďelo	Vždy	Někdy	Vůbec	Neví/bez odpovědi
Detoxifikace	1 399	9,0	4,9	36,2	49,9
Substituční léčba	1 350	6,3	4,9	38,4	50,4
Poradenství zaměřené na užívání drog	1 373	13,5	8,2	34,7	43,5
Léčba závislosti	1 380	13,2	6,8	35,4	44,6
Testování na HIV/AIDS	1 369	17,8	6,9	30,5	44,7
Testování na VHC	1 403	24,5	7,9	26,6	41,0
Kondomy	1 356	5,5	3,7	40,6	50,3



# > Údaje o osobách zařazených do adiktologických programů

- > **Poradny drogové prevence** – 35 věznic; informační servis a individuální poradenství
- > **Bezdrogové zóny** - zvláštní oddělení věznic, a to buď se standardním (31), nebo s terapeutickým zacházením (3- Příbram, Vinařice a Znojmo)
- > **Specializovaná oddělení** – léčba závislostí (12); dobrovolná (Bělušice, Kuřim, Nové Sedlo, Ostrov, Plzeň, Příbram, Valdice a Všehrady) a nařízená (Heřmanice, Opava, Rýnovice, Znojmo)
- > **Substituční léčba** – metadon (10 věznic, 7 hlásí pacienty)
- > **Detoxifikace** (5)
- > **Programy NNO** – 26 věznic, intenzivní 17



# > Počet, kapacita a využití bezdrogových zón a specializovaných oddělení

Rok	Bezdrogové zóny			Oddělení pro dobrovolnou léčbu			Oddělení pro ochrannou léčbu		
	Počet věznic	Kapacita	Počet osob	Počet věznic	Kapacita	Počet osob	Počet věznic	Kapacita	Počet osob
2006	31	1 665	3 201	6	286	625	3	105	162
2007	35	1 877	3 524	6	258	419	3	114	200
2008	33	1 998	3 646	6	262	422	3	120	206
2009	33	2 057	4 224	7	294	507	3	120	117
2010	33	2 075	3 443	7	300	437	3	109	128
2011	33	1 905	4 279	7	287	535	3	113	206
2012	34	1 918	4 549	7	287	537	3	128	184
2013	34	1 898	3 747	8	306	589	3	128	184
2014	34	1 889	3 528	8	287	504	3	129	188





# Počet osob v substituční léčbě a průměrná délka léčby

Věznice	2010		2011		2012		2013		2014	
	Počet osob	Délka léčby	Počet osob	Délka léčby	Počet osob	Délka léčby	Počet osob	Délka léčby	Počet osob	Délka léčby
Brno	11	11,0	22	3,0	28	4,0	20	1,0	24	1,0
Břeclav	0	–	0	–	0	–	0	–	0	–
Kuřim	7	19,5	12	2,0	13	3,0	12	1,3	6	7,0
Litoměřice	10	4,8	11	1,0	9	3,0	3	7,0	3	11,0
Opava	5	6,0	13	1,5	5	1,0	5	6,0	4	18,0
Ostrava	0	–	0	–	0	–	0	–	0	–
Praha-Pankrác	15	8,3	24	5,2	15	5,0	11	7,0	3	4,0
Praha-Ruzyně	1	1,0	0	–	0	–	0	–	0	–
Příbram	16	6,5	14	11,0	17	8,0	7	10,0	7	12,0
Rýnovice	2	4,0	3	12,0	2	3,0	4	21,0	3	12,0
<b>Celkem</b>	<b>67</b>	<b>7,6</b>	<b>99</b>	<b>5,1</b>	<b>89</b>	<b>3,9</b>	<b>62</b>	<b>7,6</b>	<b>50</b>	<b>9,3</b>



# > Neziskové organizace poskytující drogové služby ve vězení

Intenzivnější spolupráce NNO a VS

Individuální výkony 60 %

Nezisková organizace	Věznice	Počet návštěv	Počet klientů
CPPT	Plzeň, Oráčov	88	565
Charita Třebíč	Znojmo	1	25
<u>Lexus</u>	Hradec Králové, Jiřice, Liberec, <u>Odolov</u> , Pardubice, Rýnovice, Stráž pod Ralskem, Světlá nad Sázavou, Valdice	366	1 919
Magdaléna	Příbram, Opava	5	44
Most k naději	Bělušice	104	2 678
Společnost Podané ruce	Brno, Heřmanice, Kuřim, Mírov, Rapotice, Světlá nad Sázavou, Znojmo, Olomouc	360	1 975
<u>Renarkon</u>	Heřmanice, Karviná, Opava, Ostrava	4	110
SANANIM	Opava, Praha-Ruzyně, Světlá nad Sázavou, Vinařice, Znojmo	110	744
<u>White light I.</u>	Teplice	2	10
<b>Celkem</b>		<b>1 040</b>	<b>8 073</b>



## > Závěr

- Míra užívání drog není ve srovnání s ostatními evropskými zeměmi nijak výjimečná.
- I přes poměrně přísná kontrolní opatření dochází ve věznicích k užívání drog včetně injekčního užívání a je třeba na tuto skutečnost reagovat.
- Je třeba pravidelné mapování na základě jasné metodologie a porovnávání výsledků z různých zdrojů.



# > Zdroje

- MRAVČÍK, V. et al. (2015). Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2014. Praha: Úřad vlády České republiky.
- MRAVČÍK, V. et al. (2013). Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2012. Praha: Úřad vlády České republiky.
- MRAVČÍK, V. et al. (2011). Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2010. Praha: Úřad vlády České republiky.
- GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR 2015a. Statistická ročenka VS ČR za rok 2014. Praha: GRVS.
- GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR 2015c. Vyhodnocení činnosti VS ČR v protidrogové politice za rok 2014. Praha: GRVS.
- EMCDDA (2012). Prisons and drugs in Europe: the problem and responses. Lisbon: EMCDDA.





Národní monitorovací  
středisko pro drogy  
a závislosti

**Děkuji za pozornost**

[grohmannova.katerina@vlada.cz](mailto:grohmannova.katerina@vlada.cz)

[www.drogy-info.cz](http://www.drogy-info.cz)

[rvkpp.vlada.cz](http://rvkpp.vlada.cz)